

FUNDACIÓ PRIVADA ARED

Seu social: Barcelona
Àmbit geogràfic: provincial
Forma jurídica: fundació

- 149 persones treballadores
- 84 persones treballadores pertanyents a col·lectius en risc d'exclusió social
- 69 persones voluntàries
- 78 persones sòcies
- 89 persones ateses en serveis a la infància i la joventut
- 8 persones ateses en serveis d'atenció a la dependència i la discapacitat
- 8 persones ateses en serveis d'atenció a trastorns de salut mental
- 96 persones ateses en serveis específics vinculats a l'àmbit penitenciari
- 967 persones ateses en serveis a altres col·lectius en situació d'exclusió social

www.fundacioared.org

Breu història de l'organització

A principis de 1994 les alumnes del curs de confecció industrial del Centre Penitenciari de Dones de Barcelona (Wad-Ras) van idear la possibilitat de constituir una cooperativa de confecció industrial. Aquesta iniciativa va néixer de les necessitats del col·lectiu per a trobar i mantenir un treball. La fundadora del projecte, Sra. Maria Teresa Rodríguez García, compartia amb elles la inquietud de trobar sortides laborals reals. Així l'any 1994 ARED va ser constituïda com associació per a facilitar la integració sociolaboral de persones procedents de centres penitenciaris. L'any 2001 es va canviar el format jurídic a Fundació, però es va mantenir i ampliar la missió al col·lectiu de dones en situació de vulnerabilitat. L'evolució de l'entitat s'ha vist marcada pels profunds canvis socials i econòmics que s'han produït en els últims 29 anys, especialment per la crisi econòmica del 2008 i la crisi social provocada per la COVID-19. Així la fundació ha evolucionat per a donar resposta a les creixents demandes, especialitzant-se en els col·lectius socials més vulnerables: dones en risc d'exclusió social, principalment, i altres col·lectius també en risc d'exclusió que necessiten eines per a aconseguir noves oportunitats.

Missió

Promoure l'accés a la plena ciutadania de persones en situació de risc d'exclusió social, fomentant la seva autonomia mitjançant processos de formació i acompanyament integrals i personalitzats. Treballem per a la incorporació al mercat laboral de les persones amb especials dificultats per accedir a ell, posant a la seva disposició estructures adaptades a les seves necessitats, atenent a les persones des d'una visió holística i considerant les seves especificitats individuals. Ens coordinem amb altres entitats per sensibilitzar a les institucions i al conjunt de la societat sobre la realitat de l'exclusió social.

La naturalesa d'Ared no parteix de zero, sinó que té unes característiques que són el resultat de la seva trajectòria, les decisions que s'han pres durant la seva història, i el tarannà de les persones que l'han liderat. Som una entitat d'acció. Ens caracteritzem per fer projectes efectius, per fer coses, generar, produir, actuar.

Descripció de l'activitat

El nostre objectiu com a entitat és aconseguir la integració real de la persona atesa, dotant-la de plena autonomia i promovent el seu accés a la plena ciutadania (laboral i social). L'experiència de 29 anys de treball en el camp de l'acció social ens ha permès construir i refermar una metodologia d'intervenció basada en l'acompanyament personalitzat i la formació integral. La Fundació Ared té una dilatada experiència en l'execució d'accions d'inserció laboral per a col·lectius en risc d'exclusió social. L'equip de professionals de formació i d'inserció laboral porten a terme

diferents programes d'informació i orientació professional i d'intermediació laboral per tal d'assolir la contractació laboral de les persones que atenem.

A més el treball en xarxa amb altres entitats ens permet generar la sinergia necessària per a una major integració de les persones i la millora de la seva qualitat de vida. I la participació desinteressada del voluntariat ens ha enriquit notablement la nostra visió.

DESCRIPCIÓ DE L'EXPERIÈNCIA

FEM CAMÍ. ACOMPANYAMENT INTEGRAL A DONES QUE PATEIXEN FIBROMIÀLGIA

Breu descripció

El projecte atindrà i acompanyarà, primer psicossocialment i després mitjançant orientació laboral a 40 dones que pateixen fibromiàlgia i que es trobin en situació de desocupació, pel fet que en certa etapa de la malaltia van haver de deixar de treballar per les malalties que pateixen. La intervenció es realitzarà atesa la necessitat que les persones amb aquesta malaltia crònica puguin assumir i integrar la malaltia a la seva vida quotidiana i superar la depressió i estat emocional en què moltes es troben, abans d'iniciar qualsevol acció vital i d'integració social, vinculada al procés d'inserció laboral, atès que aquest procés pot ser de complexitat i frustració extremada si no es troba un estat d'equilibri i benestar emocional suficient, per reprendre la cerca activa d'ocupació i la inserció laboral de forma efectiva.

Aquestes dones provenen derivades d'hospitals públics on van ser diagnosticades amb aquesta malaltia.: Hospital del Mar, Hospital Clínic i Hospital Vall d'Hebron.

Els objectius específics són:

- Augmentar l'autoconeixement, l'autoestima i la seguretat personal, el suport social i el benestar emocional i físic de les dones ateses.
- Incrementar la visibilitat del col·lectiu i la sensibilització d'empreses respecte a aquestes malalties.
- Incrementar el coneixement existent sobre metodologies d'abordatge integral i els seus impactes sobre els efectes de la fibromiàlgia al benestar psicològic i social de les dones ateses.

Per això s'ha creat un programa únic a l'entitat i a Catalunya que vincula dues etapes de l'atenció a aquestes persones; l'acompanyament psicossocial per a l'apoderament i l'acceptació davant de la malaltia, cercant el benestar emocional de les dones ateses, i la posterior orientació i acompanyament cap a la inserció laboral, amb un equip multidisciplinari i una gran varietat de col·laboracions professionals externes especialitzades, que permetin una atenció personalitzada.

Aportació de valor de la iniciativa

El projecte té un impacte directe a la comunitat, entesa com a "comunitat de dones" amb una malaltia en comú. Des d'aquest punt de vista, el programa s'ha convertit en referent, de manera que la comunitat de dones ateses que han finalitzat el programa ha creat i teixit llaços entre elles més enllà d'aquest, constituint-se en una veritable xarxa de suport "informal". I també és referent donat l'impacte comunitari en aquelles persones que encara no es decideixen a fer el pas a participar-hi per aconseguir fer-ho. A més, com per donar una resposta integral plantejem una intervenció coordinada i complementària entre els diferents agents d'un mateix territori i busquem sinergies entre actors públics i privats relacionats amb el col·lectiu beneficiari. De fet, els excel·lents resultats obtinguts de la metodologia aplicada ha permès estendre el projecte a altres àmbits i replicar-ho amb altres col·lectius, com el programa que hem desenvolupat per dones que pateixen violència masclista.

Necessitats identificades

La Fibromiàlgia és un tipus de Síndrome de Sensibilització Central (SSC), és una malaltia crònica que afecta entre un 2% i un 5% de la població, majoritàriament dones. Actualment, constitueix el 6% de les consultes de medicina general i el 20% del servei de reumatologia. Un elevat nombre de persones que pateixen aquesta malaltia ha tingut un trauma emocional o físic, concretament es constata dolor emocional en un 90% de les pacients.

A causa del seu estat de salut i al xoc que els suposa el seu diagnòstic, aquestes dones manifesten sentir-se molt soles i desprotegides, i en un 30% i més dels casos, presenten símptomes de depressió, estrès psicològic, ansietat o fòbia entre d'altres (Revuelta et al, 2010), així com la reducció de les activitats quotidianes, d'oci o d'activitat física i principalment la feina (Arnold et al, 2008).

Malauradament, una dada significativa és que en relació amb el consum de fàrmacs, la despesa mitjana anual a Espanya d'una persona amb Fibromiàlgia era de 15 a 22 vegades major al d'un pacient convencional (Rivera et al, 2009). A més actualment, segons un informe elaborat pel comitè científic de la Societat Espanyola de Fibromiàlgia (SEFIFAC), s'ha comprovat que la COVID-19 pot agreujar la condició de les persones que pateixen fibromiàlgia. Molts processos vírics produeixen símptomes com cansament, dolor muscular i articular, i això pot empitjorar la seva síndrome de dolor crònic, perquè l'estrès és la principal causa dels atacs de fibromiàlgia.

Principals objectius assolits

Com a objectiu general es vol millorar l'ocupabilitat de 40 dones que pateixen fibromiàlgia, a través de l'apoderament i de donar resposta a les seves necessitats sociolaborals amb la finalitat de poder arribar a fomentar el treball digne i no discriminatori de les persones que pateixen aquestes malalties. Com a objectius qualitius específics volem:

- Millorar la seva autoestima, la confiança en si mateixes i l'autoconeixement necessari perquè puguin trobar de nou un treball digne i adaptat a les seves necessitats, recuperant la seva vida a través de suport social i benestar emocional, disminuint així el risc d'aïllament social.
- Incrementarem la visibilitat d'aquest col·lectiu de dones que pateixen Fibromiàlgia.
- Potenciar la sensibilització d'empreses respecte a aquestes malalties, per augmentar així la inserció laboral de les dones amb aquesta malaltia.

Quan parlem d'inserció social, no només considerem com a beneficiàries del projecte les persones contractades, sinó també, les famílies. En retornar a les persones beneficiàries del projecte la dignitat i l'orgull de tenir una missió cada dia, malgrat que el seu rendiment sigui inferior a la de la resta de professionals, els apodera i aquests valors es transmeten de pares/mares a fills/filles restablint una vida normalitzada i sense estigmes d'aquestes persones altament vulnerables.

Principals resultats obtinguts

Objectiu general: apoderar a 40 dones amb Fibromiàlgia disminuint així el risc de aïllament social, millorant la seva salut mental positiva i la seva qualitat de vida.

Els objectius específics amb els seus indicadors i resultats previstos per a cadascun, són:

OE1: augmentar l'autoconeixement, l'autoestima i la seguretat personal, el suport social i el benestar emocional i físic de les dones ateses.

- 80% de dones ateses milloren de manera significativa els seus nivells de benestar segons l'escala de Ryff.
- 80% dones beneficiàries milloren les seves relacions interpersonals i la gestió emocional (qüestionari HARDS).
- 80% dones beneficiàries redueixen els seus símptomes d'ansietat o/o depressió.
- 40 dones beneficiàries que realitzen els tallers i sessions organitzats en el marc del projecte.
- 80% dones beneficiàries augmenten la seva comprensió sobre el seu entorn laboral.
- 40 dones beneficiàries que realitzen un itinerari de formació per reincorporar-se al mercat de treball.

OE2: incrementar la visibilitat del col·lectiu de dones amb Fibromiàlgia i la sensibilització d'empreses respecte a aquestes malalties, per augmentar així la inserció laboral.

- 40 empreses sensibilitzades envers el col·lectiu.
- 30% dones beneficiàries realitzen al menys una entrevista de feina.
- 10 dones beneficiàries contractades.

Abast de l'experiència

Des de la Fundació Ared volem donar visibilitat a una població amb una malaltia feminitzada com és la de la fibromiàlgia, i lluitem pel seu dret a un treball digne, adaptat a les seves necessitats. Per això executem aquest projecte tan innovador i específic donat que aquesta és una malaltia que afecta a la qualitat de vida i entorn de qui la pateix. Per desgràcia no hi ha cura definitiva. Des del nostre servei, detectem dificultats: per complir les exigències laborals, necessitat de suport social en l'entorn laboral, estratègies adoptades per continuar treballant i alhora resistència a abandonar el mercat de treball. D'altra banda, hem comprovat, que cada dona té una forma de presentació individualitzada de la seva malaltia. Per aquest motiu, cal elaborar un itinerari personalitzat.

En paral·lel estem desenvolupant un treball de sensibilització sobre les conseqüències de la Fibromiàlgia a l'entorn laboral per aconseguir la col·laboració de les empreses.

Persones implicades en l'experiència

Treballadores: 3

Membres equips directius: 1

Ateses: 40

Voluntàries: 4

Altres: 9 (col·laboradores externes)

Principals factors clau d'èxit

A Ared hem desenvolupat una metodologia d'intervenció acurada basada en un enfocament centrat en la persona on les accions d'acompanyament s'articulen segons els següents aspectes:

- Atenció personalitzada i tracte individualitzat considerant-la una persona concreta amb unes necessitats específiques.
- Transversalitat en l'atenció. L'exclusió pot ser d'origen familiar (la persona neix i es socialitza en un entorn d'exclusió i el reproduceix), sobrevinguda (per aspectes relacionats amb el mercat laboral, personals, culturals, socials, etc.) o la incidència de diferents d'aquests aspectes que apareixen en un moment de la vida de l'individu.
- Participació. Les beneficiàries participen activament en la decisió de les activitats en què participaran.
- Metodologia innovadora basada en competències posant en valor els aprenentatges realitzats en àmbits no formals, i èmfasi en el desenvolupament de les capacitats i recursos personals necessaris per donar solidesa al procés.
- Treball en xarxa. Des de la Fundació Ared creiem fermament en el treball en xarxa com a forma d'actuar, tot creant les sinergies necessàries amb l'entorn més immediat per assolir la nostra finalitat fundacional i els objectius generals i específics.

- Voluntariat. Actualment, hi ha un total de 63 persones que, de manera desinteressada, col·laboren amb la causa que persegueix la Fundació Ared, enriqueixen la nostra entitat i amplien la nostra base social.

Dificultats i reptes superats en el desenvolupament de la iniciativa

L'anàlisi dels casos demostra que cada dona té una forma de presentació individualitzada de la seva malaltia: cadascuna té la seva "Fibromiàlgia". El nostre objectiu és aconseguir donar resposta a les necessitats sociolaborals d'aquest col·lectiu tan complex i maltractat institucionalment.

Cal esmentar que, actualment a Catalunya, no existeix cap altre projecte que treballi de forma integral amb aquest col·lectiu: la Fibromiàlgia, el benestar emocional i el vessant social. En aquest sentit, cal emfatitzar que el projecte té 3 pilars fonamentals: acompanyament psicosocial, orientació laboral, i sensibilització a les empreses ordinàries. Per tant, aquest programa actua com un complement dels serveis de salut que com a prescripció social, són principalment les que estan derivant usuàries afectades amb Fibromiàlgia al nostre servei.

Des de la Fundació Ared treballem amb aquest col·lectiu de dones per millorar la seva autoestima, la confiança en si mateixes i l'autoconeixement necessaris perquè puguin recuperar la seva vida i trobar de nou un treball digne i adaptat a les seves necessitats. En som conscients que encara queda molt camí a fer en aquest terreny i que no és una feina fàcil el nostre propòsit: donar visibilitat a una població amb una malaltia feminitzada i lluitar pel seu dret a un treball digne i adaptat a les seves necessitats.

Elements innovadors que aporta l'experiència

A Catalunya, no existeix cap altre projecte que treballi integralment amb aquest col·lectiu (social, laboral i benestar emocional). Ared té com a repte la construcció d'espais i de participació tant de les persones destinatàries del projecte com de les persones que pertanyen a la comunitat en la qual s'ubica. Desenvolupem una metodologia d'intervenció centrada en la persona, on ella construeix el seu propi procés per establir una relació i adaptació a l'entorn adequada i amb èxit. El procés de canvi se sosté amb accions d'acompanyament per part de personal tècnic i voluntaris de l'entitat. Les accions d'acompanyament s'articulen segons: atenció personalitzada, transversalitat, participació dels implicats, model d'intervenció per competències, participació del voluntariat i treball en xarxa.

A més, aquest any afegim: gamificació, coaching emocional i ús d'eines virtuals. Per garantir la qualitat de la gestió el projecte es gestionarà sota la metodologia PM2, impulsada per la comunitat europea.

Principals factors que permeten la transferència i replicabilitat

De moment l'estratègia amb el projecte passa per la sistematització d'aquesta metodologia, contrastadament replicable, per al seu ús en programes "replica" amb la mateixa estructura i metodologia, però adreçat a altres col·lectius, com és el cas de les dones víctimes de violència de gènere.

En aquest sentit, el programa no pretén créixer a mitjà termini en nombre de persones ateses, sinó en qualitat de l'atenció. El seu objectiu, centrat en el benestar emocional i social, és contribuir cada any, de la manera més individualitzada possible, a assolir aquestes fites en una mitjana d'entre 40 i 50 persones de manera estable anualment.

Per tant, volem ampliar les intervencions a altres col·lectius, per això parlem de replicabilitat en lloc d'escalabilitat. El primer programa on s'ha replicat el disseny al 100% és el programa d'atenció a víctimes de violència de gènere de la Fundació Ared. Totalment reformulat el 2022, ara suposa una rèplica exacta de la metodologia de treball, però amb aquest altre col·lectiu.

La idea és continuar replicant el programa, amb altres col·lectius, però basats sempre en l'evidència empírica. D'aquí la importància de tancar el cicle d'aquesta edició del programa amb l'avaluació d'impacte de la metodologia, que permetrà els ajustaments necessaris per millorar-ne les pròximes edicions, i els dissenys de les rèpliques amb la resta de col·lectius.